

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Dārzenkopības nozares popularizēšanas iespējas

Nozares ekspertu ziņojums 2014

Rīga, 2014. g.14.oktobrī

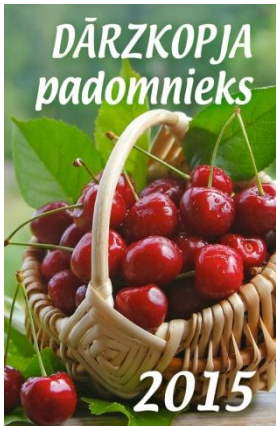

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

•Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Dārzkopība ir populāra sabiedrībā, bet lielākoties, kā hobijs

Kooperatīvās sabiedrības «Mūsmāju dārzeņi» vadītāja Edīte Strazdiņa. Foto: Evija Trifanova / LETA

LETA/TVNET

2014. gada 31. jūlijā 07:45

Follow @tvnet_portals 27.5K followers

Vietējās dārzeņu ražas realizācija ir sākusies veiksmīgi, taču Krievijas noteiktās Polijas dārzeņu importa aizliegums Latvijas ražotājiem draud ar bankrotiem un tirgus sagraušānu, iepļūstot produkcijai par dempinga

Foto: DELFI

Pēc Krievijas noteiktā Polijas augļu un dārzeņu importa aizlieguma, Latvijā augļu un dārzeņu cenas noteikti samazināsies. Kritums varētu būt mērāms 10-20%, LTV raidījumā "Rīta panorāma" teica Lauksaimniecības tirgus veicināšanas centra (LTVC) vadītāja Ingūna Gulbe.

www.delfi.lv/temas/inguna-gulbe

Ingūna Gulbe

JAUNĀKAIS LASĪTĀKAIS

- 13:05 Apstrādes rūpniecībā turpinās kritums
- 12:50 Ar Šķēles ģimēni saistītie uzņēmumi 'Vēja parks' samazina pamatkapitālu par 1,7 miljoniem eiro (2)
- 12:18 'Ātros kreditus' šogad ņem retāk (4)
- 11:50 Jaunajā 2015.gada platību maksājumu sezonā gaidāmas būtiskas izmaiņas (2)
- 10:53 'Latvijas piens' plāno atteikties no koncentrēšanās uz industriālajiem produktiem

Labākais un jaunākais

Dārzenkopība ir mazāk populāra jauniešu vidū, jo sabiedrībai bieži tiek pausts uzskats, ka nozare drīz izputēs, pazudis u.t.t.

Pēdējos gados Latvijā samazinās dārzenkopības saimniecību skaits

	2007.	2010.	2014.
Saimniecību skaits ar dārzeņu platībām	25426	4546	476
VPM pieteikta dārzeņu platība, ha	7154	4337	3778

Avots: LAD dati

Skaitliski daudz mazo saimniecību

2014.gadā no 476 saimniecībām:

- **140 ar platību >3 ha**
- **106 > 5 ha**
- **67 > 10 ha**
- **12 > 50 ha**
- **5 > 99 ha**

238 < 1 ha

Lielāko daļu produkcijas tirgum audzē 2 RO

	Kopā VPM pieteikti ha	No tiem		
		RO, ha	Citi komerc. audzētāji, ha	Komerc. audzētāji kopā, ha
Burkāni	455	256	166	422
Kāposti	563	377	194	531
Ziedkāposti un brokoļi	50	28	7	35

Dārzeņu audzēšana kļūst nerentabla

Dārzeņu ražošanas bruto-segums Ls/ha (bez atbalsta) LLKC

	2010.	2011.	2012.	2013.
Galviņkāposti	-1476	-3620	-3813	32.44
Burkāni	3804	864	531	1921
Bietes	767	-2872	-3684	-447
Sīpoli	553	-3307	-4228	3553
Ziedkāposti	1543	3560	2907	1935

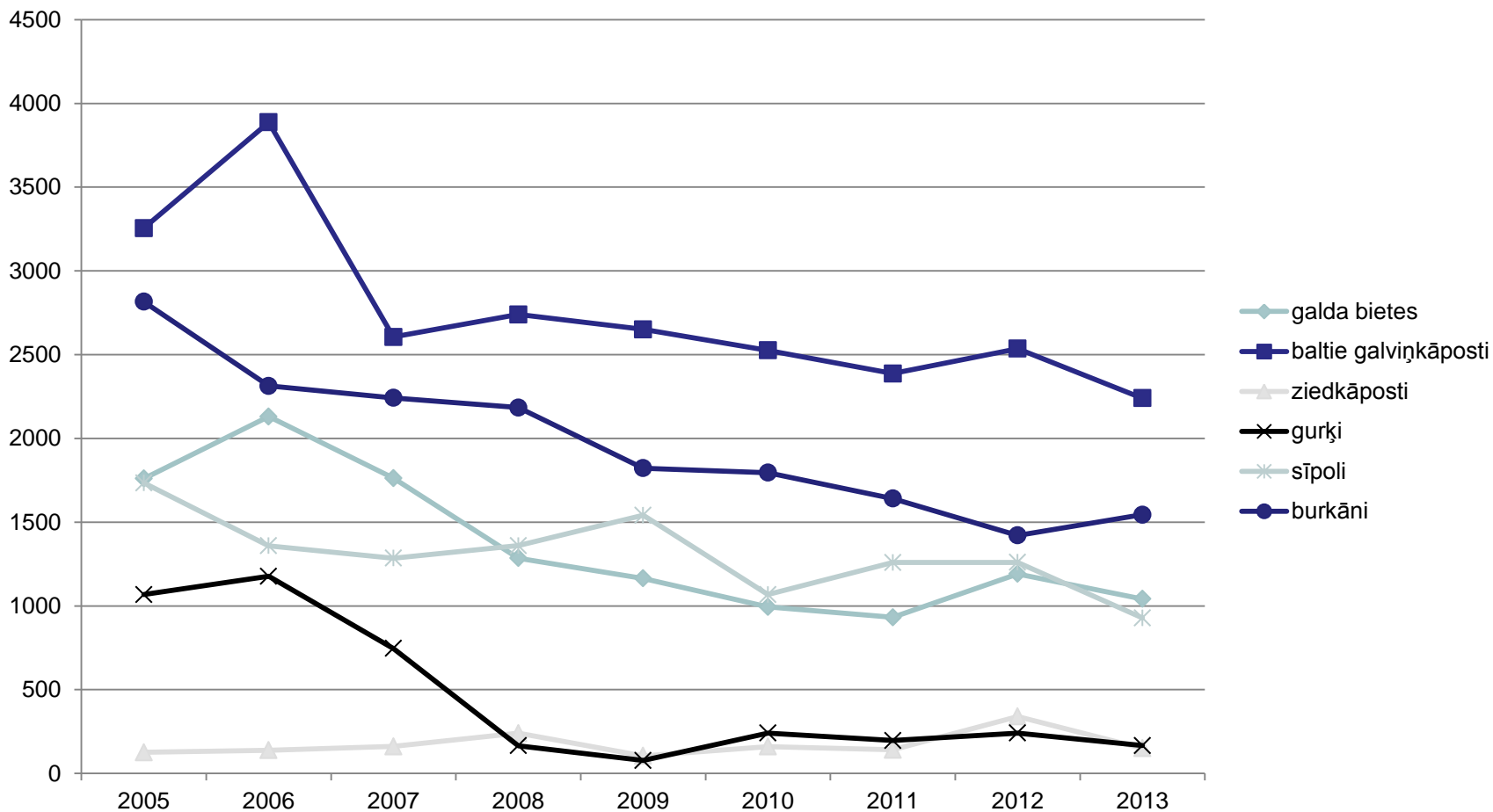
Dārzeņu mazumtirdzniecības cenas ir relatīvi stabilas vai samazinās

Atsevišķu produktu vidējās mazumtirdzniecības cenas, EUR/kg (CSP)

	1995.	2000.	2005.	2010.	2012.
Liellopu gaļa	1.85	2.03	2.66	3.78	4.57
Piens, par 1 l	0.33	0.31	0.50	0.73	0.84
Kartupeļi	0.33	0.18	0.28	0.34	0.33
Svaigie kāposti	0.40	0.23	0.30	0.44	0.34
Burkāni	0.41	0.31	0.46	0.48	0.55
Sīpoli	0.61	0.28	0.33	0.64	0.43
Āboli	0.71	0.65	0.57	0.80	1.04

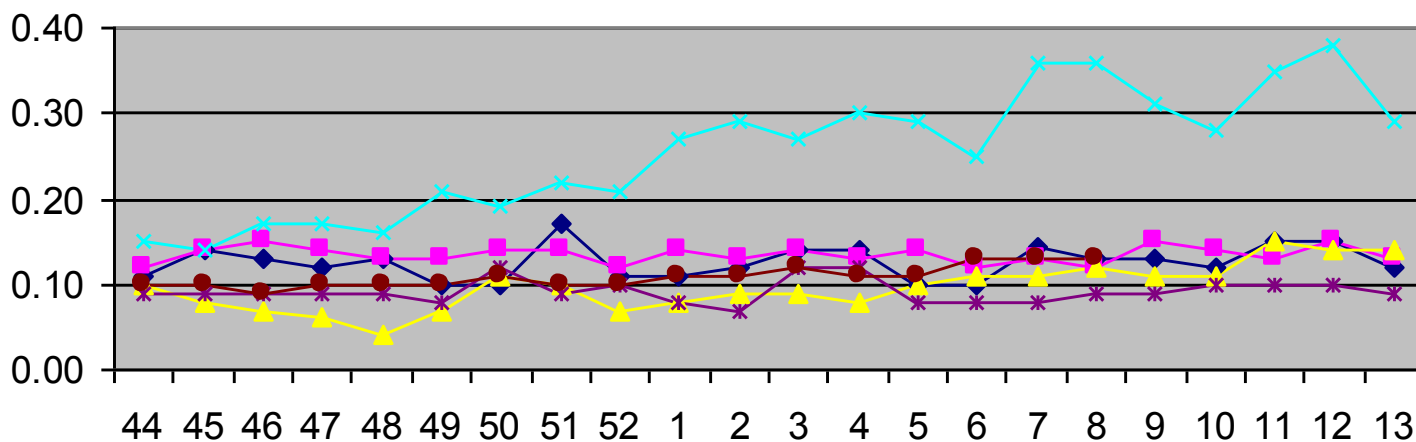
Dārzeņu platību dinamika pa gadiem, ha (CSP)

Dārzeņu ražotāju cenas kļūst stabilas

Galviņkāpostu ražotāja cenas dinamika pa nedēļām (LVAEI dati)

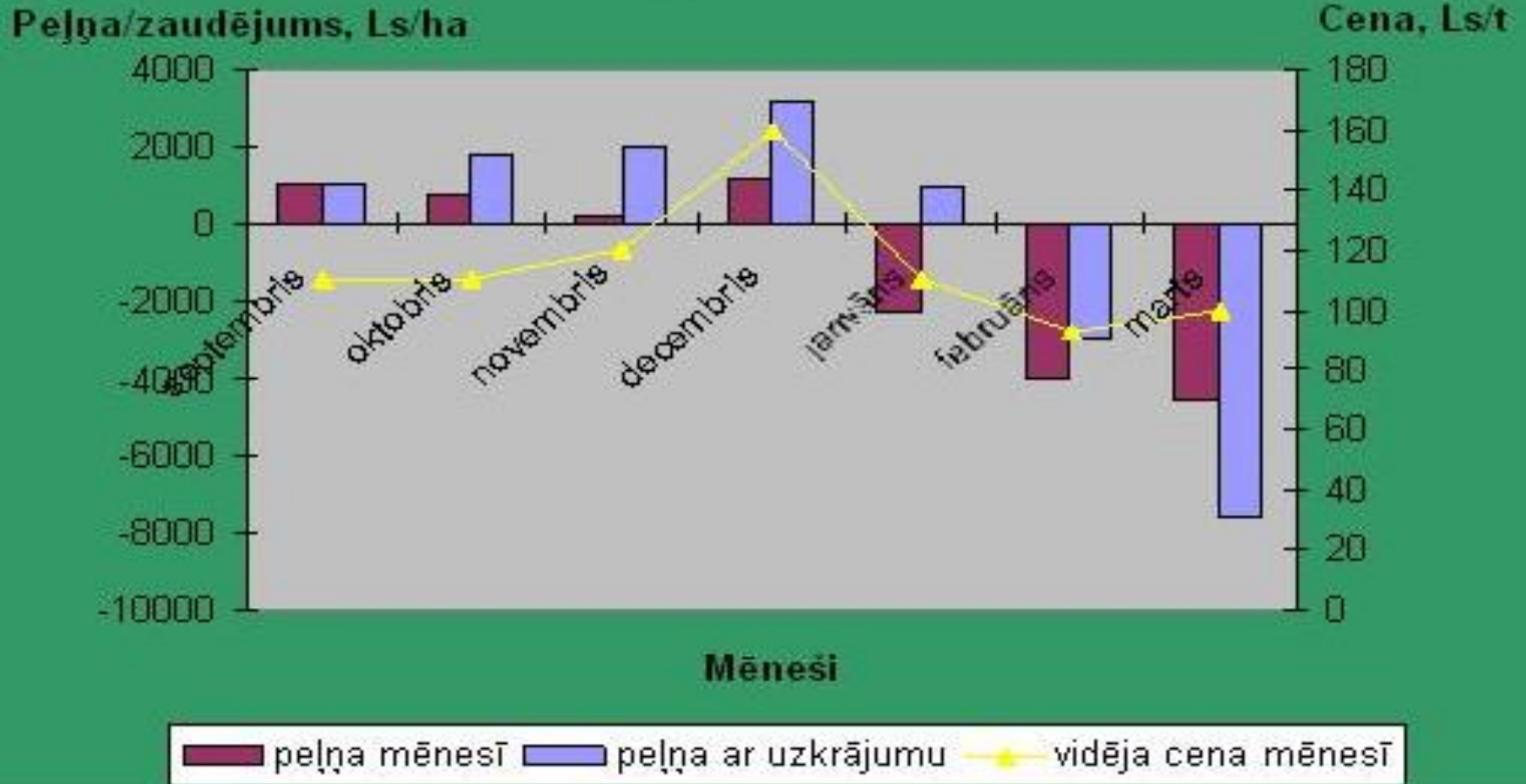
Ls/kg

◆ 2007./2008.   ■ 2008./2009.   ▲ 2009./2010.   × 2010./2011.
* 2011./2012.   ● 2012./2013.

Ilgstoša uzglabāšana nes zaudējumus

Sīpolu uzglabāšanas peļņa 2011./2012. g.

Rentabilitātes celšanai nepieciešami:

- Katrai saimniecībai katra produkta pašizmaksu struktūras analīze.
- Ražošanas izmaksu optimizēšana.
- Prātīga, efektīva augu aizsardzība.
- Efektīva, pārdomāta mēslošanas līdzekļu izmantošana.
- Pārdomātas mārketinga stratēģijas.
- Atbalsts ražošanas modernizācijai.

2014.g. ražas prognoze

	Platība, ha (LAD)	Ražība, t/ha	Tirgus raža, t
Galviņkāposti	563	70	40 000
Burkāni	450	60	27 000
Ziedkāposti	50	30	1 500
Sīpoli	351	25	9 000
Galda bietes	345	50	17 250

Visumā dārzeņu raža ir augstāka, nekā 2013.g.

Dārzeņu cenas 2014. ir krietni zemākas,
nekā 2013.

Cenas, EUR/kg		34.kn.	36.kn.	38.kn.	41.kn.
Kāposti	2013	0.23	0.19	0.18	0.17
	2014	0.17	0.16	0.14	0.14
Ziedkāposti	2013	0.64	0.60	0.60	0.64
	2014	0.45	0.45	0.45	0.45
Burkāni	2013	0.29	0.24	0.25	0.24
	2014	0.21	0.18	0.18	0.14
Sīpoli	2013	0.36	0.36	0.35	0.34
	2014	0.21	0.20	0.17	0.18

Krievijas tirgus aizlieguma krīze

- Sezona 2014/2015 solās būt ļoti smaga, arī citās ES valstīs dārzeņu raža ir laba.
- ES atbalsts krīzes pārvarēšanai noteikts regulā (ES) Nr.1031/2014
- Latvijas kvota 3000 t
- Atbalsts par periodu 1.10.-31.12.2014.
- Atbalstāmie produkti: āboli, bumbieri, burkāni, kāposti, ziedkāposti un brokoļi, gurķi lauka un siltumnīcās, tomāti svaigam patēriņam.
- Tiek daļēji kompensēta brīva izplatīšana vai ražas nenovākšana
- Likmes brīvai izplatīšanai, EUR/kg
  - Burkāni 0.1281
  - Kāposti 0.0581
  - Ziedkāposti un brokoļi 0.1569

ES atbalsts krīzes pārvarēšanai

- Likmes brīvai izplatīšanai citiem galamērķiem, EUR/kg
  - Burkāni 0.06 (RO) 0.04 (neRO)
  - Kāposti 0.03 (RO) 0.02 (neRO)
  - Ziedkāposti un brokoļi 0.08 (RO) 0.05 (neRO)

- Likmes ražas nenovākšanai, EUR/ha
  - Burkāni 2146.50 (RO) 1431.00 (neRO)
  - Kāposti 1833.30 (RO) 1222.20 (neRO)
  - Ziedkāposti un brokoļi 2130.30 (RO) 1420.20 (neRO)

Krievijas tirgus aizlieguma krīze

- Kompensācijas ir nepietiekamas
- MK noteikumu pieņemšana aizkavējas.
- ZM darīja visu, lai operatīvi palīdzētu zemniekiem,
- kavējums objektīvu apstākļu dēļ – pirmās palīdzības paketes strauja izbeigšanās, vēlēšanās Latvijā, pašu ražotāju nepietiekama līdzdalība projekta izstrādē...
- Par šo laiku ražas lielākā daļa tika novākta, atliek izmantot kompensācijas brīvai izdalīšanai citiem galamērķiem.

“Skolas augļu, dārzeņu un banānu” programma

- Programma turpinās, bet 2015./2016. m.g. likmes var būt vēl zemākas, nekā šogad.
- Atbalstāmie produkti:
  - Āboli
  - Bumbieri
  - Dzērvenes
  - Kāposti
  - Burkāni
  - Kāļi
  - Kolrābji

Nosacījumi:

- Integrēti vai bioloģiski audzētie produkti
- Viena porcija 100 g
- 300 km – maks. Attālums no ražošanas vai fasēšanas vietas līdz skolēnam

“Skolas augļa” programma palīdz popularizēt augļu un dārzeņu patēriņu bērnu vidū, bet neveicina jauniešu interesi par nozari.

Latvijā audzēti dārzeņi

www.darzeni.lv

CRAFTER

Dārzeņi Köögiviljad Daržovės Vegetables Овоци

Recomended Day Value

Ieteicamā dienas deva

Soovi uslik päevane kogus

Rekomenduojama paros norma

Рекомендуемая дневная норма

400g **TDI**

“Baltijas dārzeni” sadarbība ar mazpulkiem

Nozares problēmu izklāsts un vietējo produktu popularizēšana medijos

Jānis Bērziņš “Aizliegtais paņēmiens” 2014.g. 16.maijā

Jauno speciālistu trūkums, izglītības problēmas

- Nozarē jau tagad trūkst speciālisti un kvalificēti vidējā posma vadītāji, pēc 5-7 gadiem to trūkums kļūs akūts.
- Mācību iestādēm grūti nokomplektēt grupas.
- Daudzām mācību iestādēm nepietiekams materiāli-tehniskais nodrošinājums.
- Top apmācības programmas “Dārzkopis” un “Dārzkopis-tehniķis”, bet to saturiskā kvalitāte nav pietiekami augsta.
- Trūkst pašu pasniedzēju.
- Trūkst mācību grāmatu par mūsdienīgu dārzenkopību.
- Jāsāk domāt par alternatīvajām apmācības iespējām.

Integrētā audzēšana 2014. (VAAD dati)

Kultūra	Saimniecību skaits	Platība, ha
Burkāni	23	266.67
Dārzeni nedefinēti	5	29.31
Galda bietes	21	242.94
Galviņkāposti	25	292.72
Lauka gurķi	4	4.31
Sīpoli	26	225.26
Ziedkāposti	6	18.75

AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTS

Augu aizsardzība

Augu šķirnes Sēkļu sertifikācija

Augu karantīna

Mēslošanas līdzekļi Mēslošanas plāni

Uzticības tālrunis 67550944

Adrese: Lielvārdes iela 36/38, Rīga, LV-1006, tālr. 67027098, 67027406 E-pasts: info@vaad.gov.lv

A- A+ LV ENG

Par VAAD

Kontakinformācija

Pakalpojumi

Veidlapas, iesniegumi

Normatīvie akti

Reģistri un saraksti

Augu aizsardzība

Augu karantīna

Augu šķirnes

Sēkļu sertifikācija

Mēslošanas līdzekļi un mēslošanas plāni

Bioloģiskā lauksaimniecība

Ģenētiski modificētie organismi

Augļkoku, ogulāju un dārzeņu audzētāju reģistrs

Informācija sabiedrībai

Augu aizsardzības apmācību KALENDĀRS

Sabiedrības līdzdalība

Jautājumi un atbildes

Publiskie iepirkumi

Budžets

Lapas karte

Saites

Sākums > Reģistri un saraksti > Augu aizsardzība > Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrs

Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrs

Dārzeņu lauki ir ļoti mazi, tas sadārdzina ražošanu, sarežģī smidzinājumu veikšanu.

Dati pēdējo reiz atjaunoti 08.10.2014. 15:19:04

Atrasti 23 audzētāji, 52 lauki

Saimniecība	Adrese	Gads	Kultūra, VAAD Kultūra	Lauks	Integrētā platība	Rezultāts
Austrumi, ZS (3109)	"Austrumi", Uļavas pagasts, Ventspils novads, LV-3627	2014	Burkāni	34780-34382	6,35 ha	Atbilst
Austrumi, ZS (3109)	"Austrumi", Uļavas pagasts, Ventspils novads, LV-3627	2014	Burkāni	34763-34452	1,15 ha	Atbilst
BALTPĒTERI, ZS (24809)	Cenu pagasts, Ozolnieku novads	2014	Burkāni	49425-28383	1 ha	Atbilst
BALTPĒTERI, ZS (24809)	Cenu pagasts, Ozolnieku novads	2014	Burkāni	49425-28383	2 ha	Atbilst
BALTPĒTERI, ZS (24809)	Cenu pagasts, Ozolnieku novads	2014	Burkāni	49358-28424	2,5 ha	Atbilst
Bauskas rajona lecavas novada zemnieku saimniecība Baltmuiža, ZS (0008308)	"Baltmuiža", lecavas novads	2014	Burkāni	50576-27405	4,4 ha	Atbilst
Bauskas rajona lecavas novada zemnieku saimniecība Baltmuiža, ZS (0008308)	"Baltmuiža", lecavas novads	2014	Burkāni	50743-27275	0,66 ha	Atbilst
Bauskas rajona lecavas novada zemnieku saimniecība Baltmuiža, ZS (0008308)	"Baltmuiža", lecavas novads	2014	Burkāni	50544-27405	2,2 ha	Atbilst
Bračas, ZS (19509)	"Bračas", Allažu pagasts, Siguldas novads, LV-2154	2014	Burkāni	55048-32488	1,61 ha	Atbilst
Bračas, ZS (19509)	"Bračas", Allažu pagasts, Siguldas novads, LV-2154	2014	Burkāni	55012-32557	0,77 ha	Atbilst
Bračas, ZS (19509)	"Bračas", Allažu pagasts, Siguldas novads, LV-2154	2014	Burkāni	55157-32446	1,85 ha	Atbilst
Bračas, ZS (19509)	"Bračas", Allažu pagasts, Siguldas novads, LV-2154	2014	Burkāni	55006-32510	1,32 ha	Atbilst
Brūveri Agro, ZS (27809)	Bauskas iela 7-1, Dāviņi, Dāviņu pagasts, Bauskas novads, LV-3929	2014	Burkāni	52071-26114	3,05 ha	Atbilst
Brūveri Agro, ZS (27809)	Bauskas iela 7-1, Dāviņi, Dāviņu pagasts, Bauskas novads, LV-3929	2014	Burkāni	52140-26227	11,61 ha	Atbilst

Augu aizsardzības problēmas

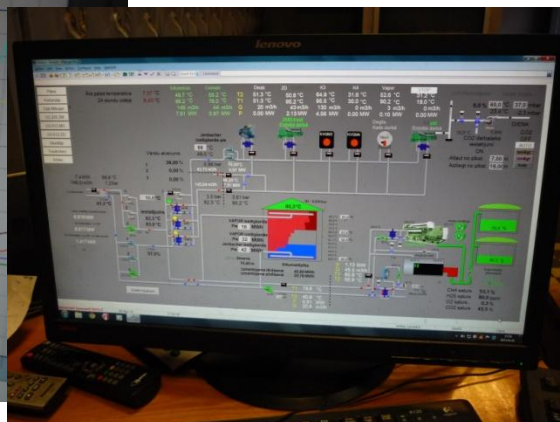
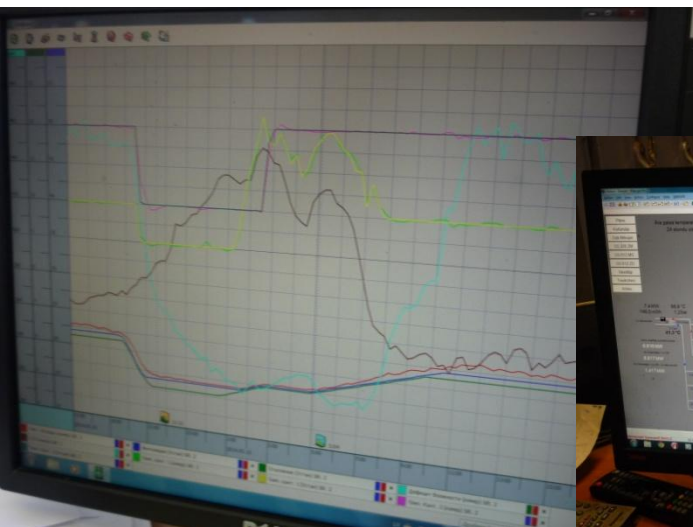
Nematode uz burkāniem

Vīruss uz kabačiem

- **Pateicoties sadarbībai ar VAAD tiek risināta mazo lietojumu problēma, bet vēl joprojām trūkst AAL.**
- **Katru sezonu parādās jaunas problēmas.**
- **AAL skaits turpina samazināties**
- **Tagad ir apdraudēti azolu grupas līdzekļi, tostarp Skors 250 e.k. Un Topas 100 EC**

Latvijā strādā modernās siltumnīcu saimniecības

Modernizējas arī atklātā lauka saimniecības

Nozares galvenās problēmas

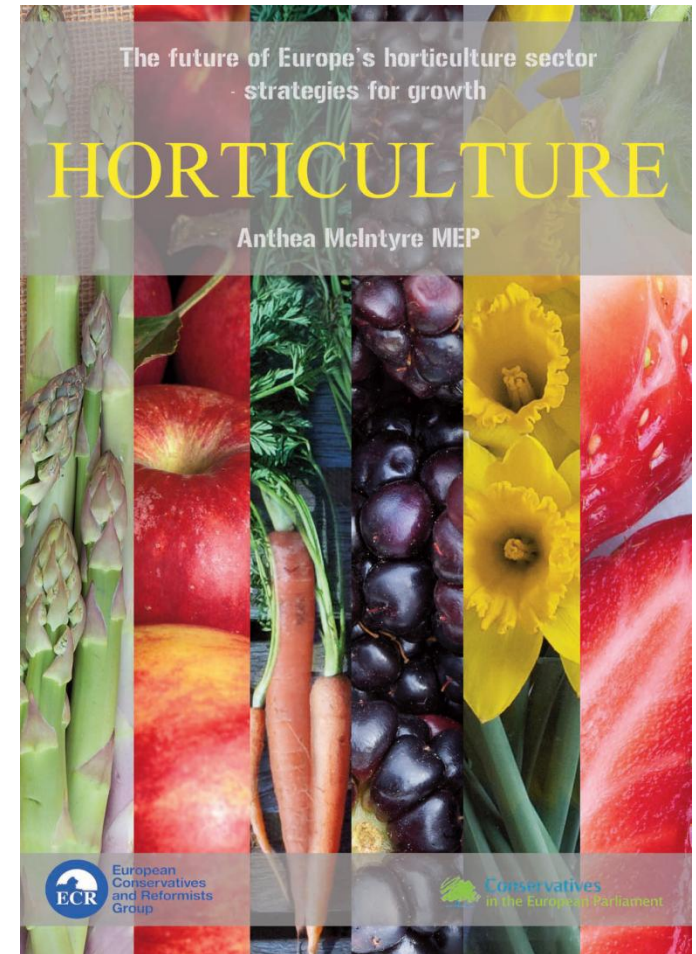
- Latvijā samazinās dārzeņu tirgus, jo sarūk patēriņš un iedzīvotāju skaits
- Samazinās tirgum ražojamo zemnieku ienākumi (izmaksas aug, bet ražotāja cenas ir stabilas)
- Nepietiekams dārzeņu eksporta apjoms
- Pieaug konkurence starptautiskajā tirgū
- Trūkst kvalificētā darba spēka (mehанизatoru) un speciālistu (agronomu, augu aizsardzības speciālistu)
- Trūkst jaunie dārzenkopības speciālisti
- Trūkst ekonomisko pētījumu par dārzeņu ražošanu
- Trūkst dārzeņiem reģistrēto AAL

Problēmas tiek risinātas

- Sadarbībā ar ZM tika panākta akcīzes nodokļa gāzei atcelšana siltumnīcu saimniecībām.
- Sadarbībā ar ZM un LOSP piedalījāties LAP 2014.-2020. izstrādē.
- Sadarbībā ar PVD salīdzina pašu ražotu un ievesto tomātu daudzumu. Starpministriju darba grupa, kas nodarbojas ar padziļinātu tirgus izpēti. Priekšlikumi administratīvās atbildības palielināšanai par nepatieso izcelsmes norādi.
- Negodīgās mazumtirdzniecības prakses novēršanas likuma projekts ir nonācis līdz Saeimai.
- Sadarbībā ar VAAD tiek izstrādātas Integrētās ražošanas vadlīnijas.
- Sadarbībā ar LBAS piedalāties mācību programmu “Dārzkopis” un “Dārzkopis-tehniķis” izvērtēšanā.

Problēmas tiek risinātas

Sadarbībā ar Copa/Cogeca un ES lauksaimniecības un lauku attīstības lietu biroju piedalījāties Eiroparlamenta deputātes A. McIntyre *Ziņojuma par Dārzkopības nākotni ES izstrādē.*

Paldies par uzmanību!